

Podstawowe definicje

Dz. U. z 2007 r. Nr 18, poz. 115

Gazomierz – przyrząd pomiarowy służący do pomiaru ilości (objętości lub masy) przepływającego przez niego gazu.

Gazomierz miechowy – gazomierz, w którym objętość przepływającego gazu mierzona jest za pomocą komór pomiarowych o odkształcalnych ściankach.

Gazomierz rotorowy – gazomierz, w którym objętość przepływającego gazu mierzona jest za pomocą komór pomiarowych z obracającymi się rotorami.

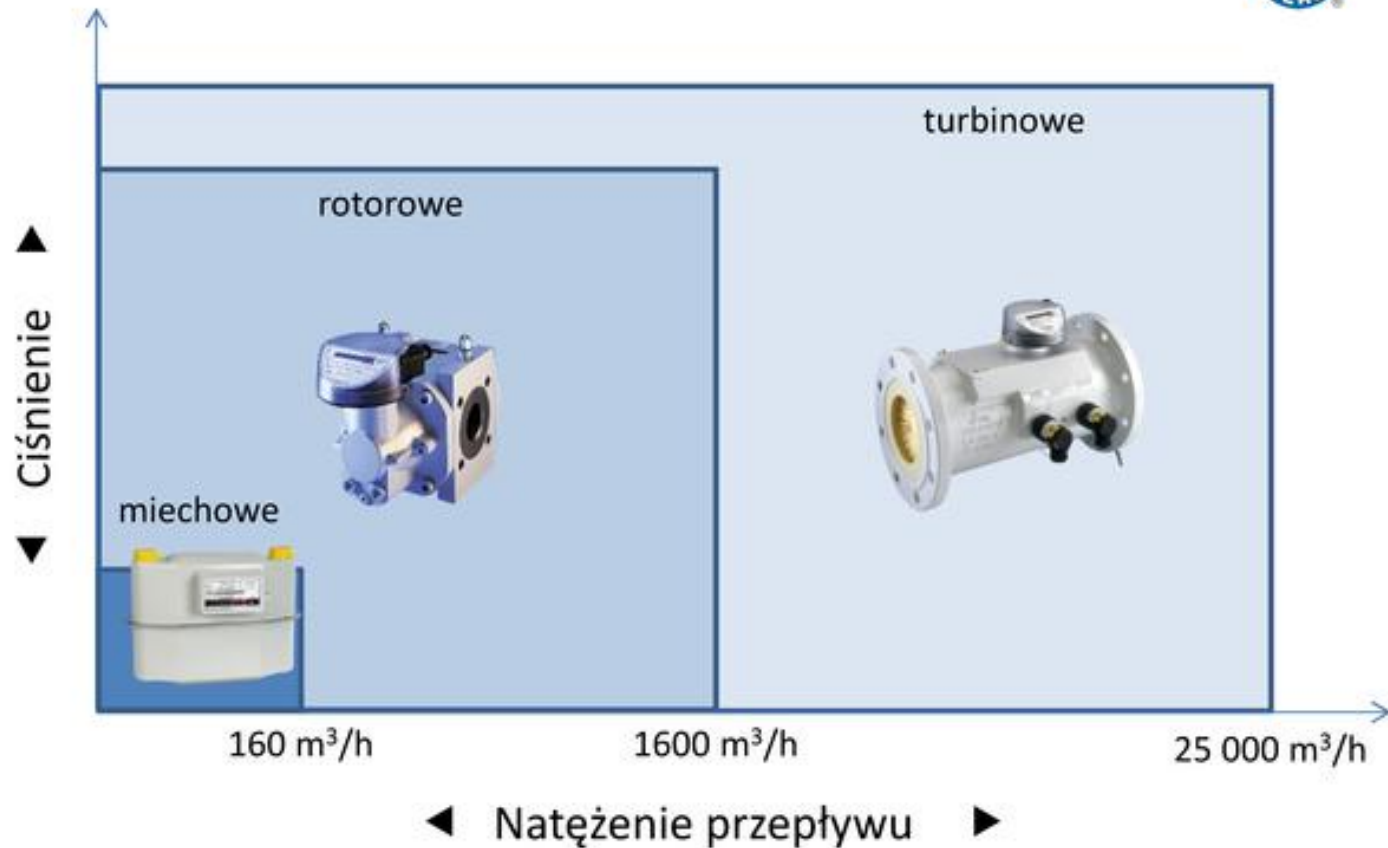

Gazomierz turbinowy – gazomierz, w którym objętość przepływającego gazu mierzona jest za pomocą wirnika turbiny, wprowadzianego w ruch przez przepływający osiowo gaz.

Zakresy stosowania gazomierzy

Zakres stosowania trzech podstawowych typów gazomierzy

<http://www.intergaz.eu/dobor-gazomierzy.html>

Dobór gazonierza

Bąkowski Konrad, „Sieci i instalacje gazowe”

Wielkość gazonierza dobiera się stosownie do **obciążenia nominalnego wszystkich urządzeń** zainstalowanych u odbiorcy.

Przy doborze gazonierza **nie bierze się pod uwagę współczynników jednoczesności poboru gazu!**

W praktyce wielkość gazonierza dobiera się kierując się jego obciążeniem nominalnym.

Obciążenie gazomierza

Bąkowski Konrad, „Sieci i instalacje gazowe”

Nominalne obciążenie gazomierza Q_n – obciążenie (strumień objętości) określające wielkość gazomierza podawane na tabliczce znamionowej.

Minimalne obciążenie gazomierza Q_{min} – najmniejsze obciążenie gazomierza, przy którym błąd wskazań nie powinien przekraczać dopuszczalnej granicy ustalonej przepisami legislacyjnymi.

Maksymalne obciążenie gazomierza Q_{max} – największe obciążenie, które można stosować trwale, zgodnie z gwarancją wytwórcy, bez obawy niedopuszczalnego pogorszenia własności metrologicznych urządzenia.

Gazomierze miechowe

Dopke Józef, „Przemysłowe gazomierze miechowe”

www.apator.com, www.intergaz.eu

Próg rozruchu, dolna i górna granica obciążeń pomiarowych oraz obciążenia nominalne gazomierzy miechowych dla powietrza o gęstości $1,2 \text{ kg/m}^3$

Wielkość gazomierza	G1,6	G2,5	G4	G6	G10	G25	G40	G65	G100
Próg rozruchu, m^3/h	0,003	0,005	0,005	0,008	0,013	0,020	0,032	0,032	0,050
Obciążenie minimalne, m^3/h	0,016	0,025	0,040	0,060	0,1	0,25	0,40	0,65	1,0
Obciążenie nominalne, m^3/h	1,6	2,5	4	6	10	25	40	65	100
Obciążenie maksymalne, m^3/h	2,5	4	6	10	16	40	65	100	160

Charakterystyki metrologiczne gazomierzy

Dopke Józef, „Gazomierze miechowe. Dobór do odbiorcy gazu”

Wszystkie parametry charakteryzujące właściwości metrologiczne gazomierzy bada się i wyznacza przy użyciu **powietrza** o masie właściwej **1,2 kg/m³**.

Użycie powietrza w badaniach gazomierzy związane jest z prostotą i bezpieczeństwem ich prowadzenia.

Z wyznaczonych charakterystyk metrologicznych dla powietrza wyznacza się charakterystyki dla tych gazów, które będzie odmierzał gazomierz.

Wyznaczenie obciążeń minimalnych

Dopke Józef, „Gazomierze miechowe. Dobór do odbiorcy gazu”

Dolną granicę zakresu obciążeń pomiarowych $Q_{\min}$ oraz próg rozruchu dla odmierzanego gazu oblicza się ze wzoru:

$$Q_{\min g} = Q_{\min p} \cdot \frac{\mu_p}{\mu_g}$$

gdzie:

$Q_{\min g}$ – minimalne obciążenie dla gazu,

$Q_{\min p}$ – minimalne obciążenie dla powietrza,

μ_p – współczynnik lepkości dynamicznej powietrza,

μ_g – współczynnik lepkości dynamicznej gazu.

Dla gazu ziemnego wysokometanowego: $Q_{\min g} = Q_{\min p} \cdot 1,468$

Dla gazu ziemnego zaazotowanego: $Q_{\min g} = Q_{\min p} \cdot 1,567$

Do obliczeń praktycznych można przyjąć:

$$Q_{\min g} = Q_{\min p} \cdot k$$

gdzie: $k = 1,5$ dla gazu ziemnego.

Wyznaczenie obciążeń maksymalnych

Dopke Józef, „Gazomierze miechowe. Dobór do odbiorcy gazu”

Górną granicę zakresu obciążeń pomiarowych $Q_{\max}$ oraz obciążenie nominalne dla odmierzanego gazu oblicza się ze wzoru:

$$Q_{\max g} = Q_{\max p} \cdot \sqrt{\frac{\rho_p}{\rho_g}}$$

gdzie:

$Q_{\max g}$ – maksymalne obciążenie dla gazu,

$Q_{\max p}$ – maksymalne obciążenie dla powietrza,

ρ_p – gęstość powietrza ($\rho_p = 1,2 \text{ kg/m}^3$),

ρ_g – gęstość gazu ($\rho_{gE} = 0,745 \text{ kg/m}^3$, $\rho_{gLW} = 0,84 \text{ kg/m}^3$, $\rho_{gLs} = 0,88 \text{ kg/m}^3$).

Dla gazu ziemnego typu E: $Q_{\max g} = Q_{\max p} \cdot 1,27$

Dla gazu ziemnego typu LW: $Q_{\max g} = Q_{\max p} \cdot 1,2$

Dla gazu ziemnego typu L_S: $Q_{\max g} = Q_{\max p} \cdot 1,17$

Do obliczeń praktycznych można przyjąć:

$$Q_{\max g} = Q_{\max p} \cdot k$$

gdzie: $k = 1,3$ dla gazu ziemnego.

Charakterystyki gazomierzy dla gazu typu E

Dopke Józef, „Gazomierze miechowe. Dobór do odbiorcy gazu”

Górna granica progu rozruchu, dolna i górna granica obciążeń pomiarowych oraz obciążenie nominalne dla gazu ziemnego E (GZ-50)

Wielkość gazomierza	Próg rozruchu	Dolna granica obciążeń pomiarowych	Nominalne obciążenie	Górna granica obciążeń pomiarowych
	Q_{pr} górna granica	Q_{min} górna granica	Q_n	Q_{max}
	m^3/h	m^3/h	m^3/h	m^3/h
G1,6	0,0044	0,023	2,032	3,175
G2,5	0,0073	0,037	3,175	5,08
G4	0,0073	0,059	5,08	7,62
G6	0,0117	0,088	7,62	12,7
G10	0,0191	0,147	12,7	20,32

Przykład doboru gazomierza

1) Obliczenie maksymalnego zużycia gazu typu E dla odbiorcy wyposażonego w:

- kuchnię gazową z piekarnikiem gazowym ($\dot{V}_1 = 1,2 \text{ m}^3/h$),
- gazowy grzejnik wody przepływowej o mocy 23,6 kW ($\dot{V}_2 = 2,9 \text{ m}^3/h$),
- kocioł na potrzeby c.o. o mocy 23 kW ($\dot{V}_3 = 2,8 \text{ m}^3/h$).

$$\dot{V}_{max} = \dot{V}_1 + \dot{V}_2 + \dot{V}_3 = 1,2 + 2,9 + 2,8 = 6,9 \text{ m}^3/h$$

2) Dobór gazomierza o nominalnym obciążeniu zbliżonym do wyliczonego strumienia gazu:

- dla gazomierza G6 obciążenie nominalne wynosi 6 m³/h powietrza;
- w przeliczeniu na gaz typu E obciążenie nominalne gazomierza G6 wynosi:

$$6 \cdot 1,27 = 7,62 \text{ m}^3/h$$

(w typoszeregu gazomierzy wartość 7,62 m³/h jest najbardziej zbliżona do wyliczonej wartości strumienia gazu dla odbiorcy).

Straty ciśnienia na gazomierzu

Dla dobranego gazomierza należy odczytać z karty katalogowej wartość straty ciśnienia.

Przykład krzywych strat ciśnienia dla gazomierza typu G6 firmy METRIX:

